

МУЗЕЈ ВОЈВОДИНЕ
MUSEUM OF VOJVODINA

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

ПРАИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

Нови Сад, 14. децембар 2018. године

Програм и апстракти

Нови Сад 2018.

Организациони одбор скупа

др Драго Његован, Музеј Војводине, Нови Сад
мр Лидија Баљ, Музеј Војводине, Нови Сад
др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд
др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд
мр Јован Коледин, Музеј Војводине
мр Тијана Станковић Пештерац

Научни одбор скупа

др Адам Црнобрња, Народни музеј у Београду
др Драгана Антоновић, Археолошки институт, Београд
др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд
др Александар Булатовић, Археолошки институт, Београд
др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд
др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд
мр Лидија Баљ, Музеј Војводине, Нови Сад

Приредили: Лидија Баљ и Драган Милановић

Техничко уређење: Дарко Радмановић

Издавач: Музеј Војводине, Нови Сад и Српско археолошко друштво, Београд

За издавача: др Драго Његован и др Адам Црнобрња

Електронско издање

ISBN 978-86-81086-13-1

**DA LI IMA MEZOLITA U SRBIJI VAN ĐERDAPA?
NOVI RADIOKARBONSKI DATUMI I DOKAZI
SA NALAZIŠTA MAGAREĆI MLIN
I GRABOVAC-ĐURIĆA VINOGRADI**

Ivana Živaljević¹, Vesna Dimitrijević^{1,2}, Jugoslav Pendić¹,
Anđelka Putica³, Viktorija Uzelac³, Jelena Bulatović², Miloš Spasić⁴,
Tamara Blagojević¹, Sofija Stefanović^{1,2}

1. *Institut Biosens, Univerzitet u Novom Sadu*

2. *Laboratorija za bioarheologiju, Odeljenje za arheologiju, Filozofski fakultet,
Univerzitet u Beogradu*

3. *Gradski muzej Sombor*

4. *Muzej grada Beograda*

Sa izuzetkom dobro poznatih mezolitskih nalazišta u Đerdapu, koja pružaju obilje podataka o manje ili više kontinuiranom prisustvu ljudskih zajednica tokom 9500-5500. godina pre n. e., šira teritorija centralnog Balkana predstavlja nepoznanicu u pogledu ljudskog naseljavanja tokom ovog perioda. Fenomen „nedostajućeg mezolita“ dovođen je u vezu sa promenama životne sredine u ranom holocenu, pretpostavkama o malobrojnosti mezolitskih populacija, mogućnostima očuvanja i vidljivosti mezolitskih staništa, kao i sa nedostatkom adekvatnih istraživanja. Međutim, do određenih saznanja o nedovoljno poznatom mezolitu centralnog Balkana moguće je doći ne samo novim iskopavanjima, već i ponovnim pregledanjem postojećih arheoloških zbirki. U tom pogledu posebno su indikativna ranoneolitska nalazišta, koji svedoče o intenzivnom naseljavanju i/ili većoj vidljivosti ljudskog prisustva počev od 6000. godina pre n. e. U okviru tekućeg ERC BIRTH projekta datovana je velika serija uzoraka ljudskih i životinjskih kostiju sa ovih nalazišta, koji su se većinom uklapali u očekivani ranoneolitski raspon. Međutim, po jedan

uzorak sa nalazišta Magareći mlin (fragment ljudske lobanje) i Grabovac-Đurića vinogradi (kost divljeg govečeta) datovani su u 8. milenijum pre n. e. U ovom radu predstavice nove radiokarbonske datume sa Magarećeg mlina i Grabovca, diskutovati o kontekstima nalaza uzorkovanih kostiju, i razmotriti implikacije ovih rezultata za razumevanje problema „nedostajućeg“ mezolita na centralnom Balkanu.

ПРЕГЛЕД МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИХ ИСТРАЖИВАЊА НА БОРЂОШУ У 2017. И 2018. ГОДИНИ

Тијана Станковић Пештерац¹, Александар Медовић¹,
Илдико Медовић², Роберт Хофман³, Штефан Драјброт⁴,
Мартин Фурхолт⁵, Фин Вилкес³, Сара Мартини³

1. *Музеј Војводине, Нови Сад*
2. *Нови Сад*
3. *Институт за праисторију и рану историју, Кристијан Албрехтс Универзитет у Килу*
4. *Институт за истраживања екосистема, геархеологију и поларну екологију, Кристијан Албрехтс Универзитет у Килу*
5. *Департаман за археологију, конзервацију и историју, Факултет хуманистичких наука, Универзитет у Ослу*

Мултидисциплинарно истраживање локалитета Борђош започело је у пролеће 2014. године као резултат сарадње између Музеја Војводине и Института за праисторију и рану историју Кристијан Абрехтс Универзитета у Килу. У питању је каснонеолитско налазиште потиске културе на којем је током више кампања откривено постојање насеља